

Podsumowanie II spotkania obszarowego Dydaktycy FUT

1. Rozpoczęcie spotkania

Drugie spotkanie obszarowe Dydaktyków FUT odbyło się 6 czerwca 2023 roku poprzez platformę Google Meet. W spotkaniu wzięli udział reprezentanci samorządów studenckich zrzeszonych w Forum Uczelni Technicznych z Politechniki Łódzkiej, Politechniki Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza, Wojskowej Akademii Technicznej oraz dwóch przedstawicieli Politechniki Gdańskiej. W związku z tym, że w spotkaniu wzięły udział nowe osoby, rozpoczęliśmy od przedstawienia się oraz omówienia, w jakich gremiach uczelnianych działają poszczególni samorządowcy.

2. Studia II stopnia

Głównym tematem spotkania był spadek zainteresowania studiami magisterskimi. Skupiliśmy się przede wszystkim na tym, jakie problemy występują najczęściej oraz jak można je rozwiązać. Punktem wyjścia był temat, czy należało się spodziewać spadku zainteresowania studiami II stopnia. Na wielu komisjach uczelnianych był podejmowany temat, jednak nie wyciągnięto sensownych wniosków. Kierunki często są otwierane dla śladowej liczby studentów.

Omówiono powody, dla których najczęściej studenci zostają na magisterkach:

- a) chcą kontynuować dla samych siebie lub dla statusu studenta
- b) studia I stopnia nie były tym, czego oczekiwali i II stopień traktują jako przebranzowienie
- c) chcą rozwijać się naukowo i w przyszłości kontynuować naukę na studiach doktoranckich
- d) studia magisterskie są potrzebne do uzyskania/zdobycia kolejnych uprawnień, z czym mierzą się np. studenci budownictwa. W wielu przypadkach pierwszy stopień już wyszkolił do zawodu i nie ma potrzeby kontynuacji nauki.

Oprócz tego, jeżeli nie ma studentów na II stopniu, to analogicznie mamy coraz mniejsze zainteresowanie kontynuacji kształcenia w szkołach doktorskich. Brak doktorantów jest szczególnie widoczny na uczelniach badawczych, gdzie pojawiają się coraz większe braki kadrowe. W przypadku niektórych dziedzin naukowych, które są silnie związane z przemysłem, bardziej opłacalne jest podejmowanie pracy zawodowej, gdzie już po I stopniu można znaleźć dobrze płatną pracę. Tak jest np. w przypadku

kierunków informatycznych, gdzie studia magisterskie często robi się ewentualnie z myślą o przyszłym awansie.

Dużym problemem jest również powtarzalność przedmiotów między I a II stopniem. Jeżeli kontynuuje się ten sam kierunek, to pierwszy semestr jest przede wszystkim powtórkowy i studenci często rezygnują. Jeżeli wybiera się te same specjalizacje, to również ciężko o naukę czegoś nowego. Na Politechnice Gdańskiej trwają aktualnie prace, żeby znaleźć powtarzające się przedmioty na wszystkich wydziałach i wprowadzić zmiany w programach studiów.

Nie można również zapomnieć o studiach niestacjonarnych, które wiążą się z innymi wyzwaniami niż studia stacjonarne. Uczelnie przede wszystkim skupiają się na rozwijaniu studiów stacjonarnych, przez co studia magisterskie nie posiadają zbyt bogatej oferty edukacyjnej. Nie ma też ich opcji na wszystkich kierunkach przez co studenci nie kontynuują nauki po I stopniu. Nie ma również możliwości rozwijania dodatkowych kwalifikacji zawodowych. Np. w ramach studiów można dostać się na półroczny staż, ale studia magisterskie są dostępne tylko w formie stacjonarnej, więc nie ma możliwości połączenia kontynuacji studiów oraz pracy zawodowej. Studia niestacjonarne są też interesującą perspektywą dla studentów, którzy chcą rozwinąć swoje umiejętności lub się przebranżowić. Powstają nowe kierunki, jak technologie wodorowe lub clean energy, ale nie ma chętnych, ponieważ nie pasuje tutaj forma stacjonarna.

Dobłą praktyką jest wprowadzenie nowych, przyszłościowych kierunków studiów, aby dostosować ofertę edukacyjną do zmieniających się potrzeb i trendów w społeczeństwie oraz na rynku pracy. Aktualnie najbardziej obiecujące obszary to, m.in. sztuczna inteligencja. W związku z coraz większym wpływem AI na społeczeństwo, wzrost znaczenia technologii informatycznych jest niezbędny. Również w kontekście panujących zmian klimatycznych oraz wzrostu świadomości ekologicznej, coraz więcej uczelni uruchamia kierunki związane ze zrównoważonym rozwojem oraz energią odnawialną. Jest potrzeba specjalistów w swojej dziedzinie zarówno w sektorze przemysłowym, jak i naukowym.

Studia magisterskie prowadzone w języku angielskim są coraz bardziej popularne na wielu uczelniach. Alternatywnym rozwiązaniem jest również prowadzenie przedmiotów obieralnych w obcym języku. Istnieje wiele korzyści spowodowanych podjęciem takich zmian. Można zapraszać profesorów wizytujących i zawierać nowe znajomości, które służą do wymiany wiedzy oraz doświadczeń z różnych perspektyw kulturowych.

Politechnika Łódzka dołączyła do ECIU (European Consortium of Innovative Universities), gdzie w ramach Uniwersytetów Europejskich wprowadzono na dwóch kierunkach studia w formie mikromodułów. Student nie ma być tylko studentem swojej jednej uczelni macierzystej, ale kilku uczelni europejskich. Punkty ECTS składa się z różnych modułów realizowanych na różnych uczelniach. Od razu studia układają się na podstawie przedmiotów, które są najbardziej interesujące. Jednocześnie modułowością robi się mikrokwalifikacje. Projekt jest w fazie testów i dopiero będą zaczynać 1 edycję.

Na Politechnice Gdańskiej pracuje się nad wprowadzeniem modułowości studiów. Rozłożenie 3 semestrów na 4 lub 6. Przez wydłużenie zmniejsza się rozłożenie godzin dzięki czemu plany zajęć nie są aż tak napięte. Będzie opcja wyboru, który tok bardziej odpowiada każdemu ze studentów. Będzie również możliwość prowadzenia części zajęć w formie zdalnej. Przedmioty podzielone zostały na 3 podstawowe grupy (przedmioty rdzenia, specjalnościowe oraz obieralne). Główną ideą jest wprowadzenie większej elastyczności w wyborach przedmiotów oraz naboru na semestr zimowy i letni. Ma to również pozwolić na połączenie ze studiami anglojęzycznymi oraz dobranie indywidualnego tempa nauki. Razem z tym ma trwać reforma programów oraz przestawienie przedmiotów.

Promocja studiów II stopnia powinna również odgrywać istotną rolę w przyciąganiu potencjalnych studentów i informowaniu ich o oferowanych programach studiów. Jednak na uczelniach przede wszystkim skupia się na maturzystach, którzy w większości wybierają się na studia. W przypadku studiów magisterskich trzeba podjąć się większego wysiłku, żeby zatrzymać studenta. Czasami są organizowane spotkania informacyjne, ale spotykają się z małym zainteresowaniem. Można więcej współpracować ze stowarzyszeniem absolwentów i organizować ciekawe spotkania z partnerami z przemysłu. Prowadzący również powinni odgrywać kluczową rolę w zachęcaniu studentów do kontynuacji edukacji.

Podsumowując, należy pochylić się nad problemem spadku zainteresowania studiami magisterskimi z kilku perspektyw. Nie warto otwierać dużej ilości kierunków, ale lepiej zrobić ich mniej i skupić się na przyszłościowych kierunkach. Pandemia w dużej mierze zmieniła podejście studentów do idei studiowania i należy dopasować się do zmieniającego się otoczenia.